

Motion till riksdagen 2020/21:2552

av **Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD)**

Krafttag mot illegal migration för ett säkrare Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett samlat grepp mot illegala migranter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en kartläggning av skuggsamhället och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att existerande möjligheter för sanktioner mot utlänningar som vistas illegalt i Sverige i större utsträckning bör användas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kriminalisera undangömmandet av illegala migranter och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krafttag mot illegal arbetskraft och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krafttag mot företag som anställer illegala och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad inre utlänningskontroll och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att fastställa identiteten vid inre utlänningskontroll och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mer resurser till Polismyndigheten för inre utlänningskontroll och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa preskriptionstiden för utvisningsbeslut och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa möjligheten att ansöka om prövning av verkställighetshinder och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett återinförande av lagen om id-kontroller och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstärkning av gränskontroller och tillkännager detta för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökat transportörsansvar och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpt straff för människosmuggling och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att biometriuppgifter ska tas upp, lagras och vara tillgängliga i fler former och för fler myndigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökat fokus på återkallelse av uppehållstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättrad kommunikation mellan myndigheter i ärenden om utlänningskontroll och återkallelse av tillstånd och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mer resurser till Migrationsverket för återkallelse av tillstånd och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återreseförbud ska bli norm vid utvisningsbeslut från Migrationsverket och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en möjlighet att återkalla främlingspass och resedokument och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reformer av återvändandeverksamheten och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade möjligheter till förvarstagning av utlänningar som ska utvisas och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kraftigt öka antalet förvarplatser och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra säkerheten på landets förvar och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kriminalisera rymning från förvar och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krafttag för att få tillstånd återtagandavtal med främmande stater och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avtal för utvisningar av utlänningar till säkra tredjeländer och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verkställighetshinder inte ska föreligga ifall en utlänning har begått synnerligen grova brott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om registreringskrav för EES-medborgare och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att straffa EU-medlemsstaters missbruk av den fria rörligheten och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta krav för att erhålla ställning som varaktigt bosatt och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reglerna för när EU-migranter kvalificerar sig till de sociala trygghetssystemen bör stramas upp, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

I takt med att migrationen till Sverige har ökat, har även tendensen hos utlänningar att stanna kvar i Sverige efter ett beslut om avslag och utvisning ökat. Särskilt bland asylsökande är det många som väljer att gå under jorden för att bli en del av ett snabbt växande skuggsamhälle.

Det finns ingen exakt siffra över hur många som uppehåller sig illegalt i Sverige, men trots uppåt 120 000 ärenden om utvisning och avvisning som Polismyndigheten fått i uppdrag att verkställa sedan 2012, har endast kring 66 000 kunnat verkställas. Enligt Migrationsverkets prognos från juli 2019 väntas ytterligare 40 000 personer avvika under de kommande tre åren. Till detta ska fogas nästan 20 000 personer som redan i dag finns i Polismyndighetens balans för verkställighet, vilket inte innefattar EES-medborgare som de facto saknar rätt att vistas i landet. Det står klart att Sverige har ett stort problem med illegala migranter och ett växande skuggsamhälle.

Att uppehålla sig illegalt i landet innebär att stå utanför rättssystemet och utan sociala skyddsnät. Som illegal invandrare kan man i princip enbart livnära sig på olika typer av kriminalitet såsom prostitution, droghandel, inbrott eller rån, i bästa fall på svartjobb utan kollektivavtal eller försäkringar, samt utan möjlighet att vända sig till myndigheter om man blir utnyttjad.

Skuggsamhället är till stor skada för såväl det svenska samhället som för berörda individer. Det svenska samhället måste stå enigt och göra det omöjligt att vistas här som illegal. Om vi ska stå för principen om reglerad invandring så krävs det att utlänningar som nekats rätten att stanna i Sverige också lämnar landet, i enlighet med svensk lag. Det måste också innebära att personer som beviljats ett uppehållstillstånd fräntas det när skälet för tillståndet inte längre föreligger. Kontrollerna av vem som reser in i Sverige måste öka och särskilda insatser genomföras mot dem som vistas illegalt på våra gator. Försvarsverksamheten måste fungera bättre, och återvändandeverksamheten måste effektiviseras.

Åtgärder måste vidtas för att krympa ovan beskrivna skuggsamhälle, såväl för att upprätthålla det svenska samhällskontraktet som för att skydda de människor som far illa.

Skuggsamhället

Ett samlat grepp mot illegala migranter

Grunden i bekämpandet av skuggsamhället är att göra det oattraktivt för utlänningar att stanna kvar i landet efter ett avslag. Utlänningar med avslagsbeslut måste tydligt se att valet att stanna illegalt enbart kan sluta med besvikelse. Detsamma gäller utlänningar som reser in i hopp om att kunna leva i ett parallellsamhälle.

För att uppnå detta måste hela den svenska samhällsapparaten arbeta i samma riktning för att i princip omöjliggöra ett illegalt liv i Sverige. Kommuner och regioner, liksom statliga myndigheter, och även företag och organisationer, måste alla på sitt sätt arbeta målinriktat för detta syfte. Nödvändiga åtgärder är exempelvis bestämmelser för offentliga tjänstemän att meddela Polismyndigheten när en illegal migrant påträffas, eller åtgärder mot kommuner och regioner som väljer att erbjuda illegala migranter mer än akut vård och omsorg. Regeringen måste leda detta arbete, genom ett klart och

tydligt besked om att Sverige inte längre kommer att tolerera ett skuggsamhälle och ett tydligt uppdrag till myndigheterna att ta frågan på allvar.

Kartläggning av skuggsamhället

Det finns i dagsläget varken tillförlitlig statistik eller andra fakta gällande omfattningen av skuggsamhället i Sverige. Flera rapporter och uttalanden från olika myndigheter tyder dock, enligt ovan, på att det rör sig om flera tiotusentals personer.

Det är utomordentligt viktigt att detta kartläggs och studeras genom samarbeten mellan flera myndigheter, så att det offentliga kan motverka de senaste årens tendenser till ett ökat utanförskap och kriminalitet. Myndigheter som Skatteverket, Polismyndigheten, Migrationsverket, Försäkringskassan och andra måste ges ett tydligt uppdrag att prioritera frågan.

Bestraffa illegal migration

En utlänning som vistas i Sverige utan tillstånd kan redan i dagsläget dömas till bötesstraff, enligt 20 kap. utlänningslagen (2005:716). Om brottet betraktas som ringa ska dock åtal inte väckas. På samma sätt är det straffbart att vistas i Sverige för den som enligt ett utvisningsbeslut inte haft rätt att återvända till Sverige eller den som korsar en yttre gräns, exempelvis via fartyg eller flygplan. I praktiken används dock dessa regleringar knappt. Under 2019 var det exempelvis endast 51 utlänningar som dömdes för att ha vistats illegalt i Sverige. Detta ska ställas mot att nästan 120 000 uppehållstillstånd beviljades och att Sveriges gränser korsades flera miljoner gånger.

Uppgifter från medarbetare på Migrationsverket gör också gällande att det finns en intern kultur av att avstå från att upprätta en polisanmälan i dessa fall. Detta gäller såväl i ärenden om uppehållstillstånd för besök som för illegala migranter som gått under jorden eller asylsökande som tidigare gått under jorden och anslutit sig till skuggsamhället.

Det måste betraktas som orimligt att en utlänning kan bryta mot svensk lag men ändå slippa någon som helst bestraffning, ens i form av böter. Principen om den reglerade invandringen kräver att missbruk beivras. Sverigedemokraterna föreslår därför att bestämmelserna för straff för illegal vistelse i Sverige skärps och myndigheterna åläggs att beivra sådan brottslighet.

Kriminalisera undangömmande av illegala

Av 20 kap. 7 § utlänningslagen framgår att det är tillåtet att gömma utlänningar som befinner sig i Sverige utan tillstånd, under förutsättning att detta inte görs för egen vinning. Sverigedemokraterna menar att detta är orimligt och inte försvarbart ur någon synvinkel. Att aktivt bidra till ett växande skuggsamhälle där människor tvingas leva utan skyddsnät och möjlighet till legal försörjning är en ogärning. Det står dessutom i strid mot basala rättsprinciper, personer som inte har laglig rätt att vistas i Sverige ska också lämna landet. Huruvida det görs med eller utan vinning är i sammanhanget irrelevant.

Vi vill därför göra det olagligt i samtliga fall att gömma, eller på liknande sätt underlätta för illegala invandrare att hålla sig undan från den svenska rättsskipningen, på ett sätt som motsvarar vad som anges i 17 kap. 11 § brottsbalken (1962:700) om skyddande av brottsling. Häri ingår även att straffet för undangömmandet av illegala migranter ska skärpas.

Krafttag mot illegal arbetskraft

Arbetsmarknaden för personer utan tillstånd har de senaste åren vuxit. Detta har inneburit att personer kunnat leva i Sverige trots att de har fått avslag på sin ansökan, eller hållit sig undan från rättsväsendet. Det är välkänt att terroristen Rakhmat Akilov försörjde sig genom arbete tiden innan han begick sitt avskyvärda dåd på Drottninggatan 2017.

En annan aspekt är att många som arbetar illegalt i Sverige gör det under svåra förhållanden, ofta under hård kontroll av kriminella nätverk. De flesta illegala arbetstagarna är också lågutbildade, och tränger därmed ut denna redan hårt ansatta grupp på den svenska arbetsmarknaden. Därtill kommer de skatteintäkter som går förlorade genom att arbetsgivare betalar ut löner svart.

Liksom andra typer av brott mot utlänningsrätten är illegalt arbete straffbart, men precis som de andra brotten är det få som döms, och straffen är mycket låga. Sverigedemokraterna menar därför att det måste ske en skärpning av lagstiftningen kring anställning av utlänningar utan tillstånd i Sverige. Det måste bli tydligt att samhället inte accepterar att utlänningar kommer till Sverige och arbetar utan tillstånd. Regeringen måste skärpa straffen för illegalt arbete så att påföljden för en sådan gärning blir omedelbar utvisning och förbud att återvända till Sverige, samt att bötesstraffet revideras för att motsvara graden av klander gärningen innebär. Migrationsverket och gränspolisen bör även ges klara direktiv om att arbetet med beivrandet av illegalt arbete ska prioriteras.

Krafttag mot företag som anställer illegala

Satsningar mot illegal arbetskraft kan inte enbart fokusera på de illegala migranterna själva. Företag som medvetet eller av otillbörlig oaktsamhet anställer illegal arbetskraft måste även de straffas. Så är återigen redan fallet i dag, men bestämmelsen är inte särskilt välanvänd.

Migrationsverket och andra myndigheter bör därför få tydliga direktiv om att ta dessa problem på allvar och straffa företag som medvetet eller av otillbörlig oaktsamhet gjort sig skyldiga till att anställda utlänningar utan tillstånd. Det bör även övervägas om företag som fällt för detta brott kan svartlistas, så att de inte längre kan förekomma i ärenden om arbetstillstånd.

Ökad inre utlänningskontroll

Utöver lagstiftningsmässiga skärpningar mot illegal migration i alla dess former måste också det konkreta arbetet med att hitta och lagföra illegala migranter, inre utlänningskontroll, förbättras. Polismyndigheten måste få ett större mandat och klara direktiv att satsa på inre utlänningskontroll. Ett nytt program mot illegal migration bör inkludera ett förbättrat samarbete med Migrationsverket och Kriminalvården, större öppenhet mellan myndigheterna, men också att få till särskilda satsningar på chartrade plan, en fördjupad kontakt med utlandsmyndigheterna samt särskilda punktinsatser i det offentliga.

Programmet bör kontinuerligt vidareutvecklas för att säkerställa att personer som rör sig fritt i vår närmiljö också är här lagligt. Antalet inre utlänningskontroller måste bli fler och även riktas mot platser där behovet är som störst. Polisen bör ges möjlighet att utifrån empirisk erfarenhet och generella beteendemönster utföra inre utlänningskontroller för att hitta personer som befinner sig illegalt i landet, utan att detta utgör en diskrimineringsgrund.

Åtgärder för att fastställa identiteten vid inre utlänningskontroll

Polisens möjlighet att snabbt fastställa identiteten hos en person i samband med en inre utlänningskontroll är i dagsläget begränsad. Åtkomsten till Centrala utlänningsdatabasen är kringskuren och likaså Migrationsverkets övriga databaser och system. Polisen har heller inte rätt eller möjlighet att uppta eller kontrollera fingeravtryck eller andra biometriska uppgifter hos en misstänkt illegal migrant. Detta innebär att arbetet med att bekämpa den illegala migrationen försvåras och att skuggsamhället med all dess kriminalitet kan fortsätta att frodas.

Dessa problem är inte nya och omnämndes redan inom ramen för utredningsbetänkandet *Klarlagd identitet* (SOU 2017:93). I remissvaren begärde Polismyndigheten rentav ytterligare möjligheter, utöver de som föreslogs i utredningen. Främst rör det möjligheten till upptagning av DNA-profiler för identifiering, men också tömmandet av digitala medier i syfte att utreda den misstänktes identitet.

Sverigedemokraterna är angelägna om att myndigheterna ska få de verktyg och befogenheter de behöver för att upprätthålla rättssamhället och den reglerade invandringen. Det är därför viktigt att de förslag som förs fram av utredning och av Polismyndigheten snarast läggs fram för riksdagen av regeringen.

Vi noterar i sammanhanget att regeringen föreslagit vissa förbättringar i lagrådsremissen *Vissa identitetsfrågor inom utlänningsrätten* från mars 2019. Efter kritik från Lagrådet sköt regeringen upp framläggandet av en proposition. Sverigedemokraterna förutsätter att regeringen tar Lagrådets kritik på allvar, men också skyndsamt föreslår reformer enligt vad som nyss nämnts, både i en omarbetad proposition och i framtida propositioner.

Mer resurser till Polismyndigheten för inre utlänningskontroll

De ovannämnda förslagen skulle öka Polismyndighetens arbetsbörda. Den har de senaste åren ökat oavbrutet, utan att anslagen ökat i samma takt. Sverigedemokraterna vill därför satsa ordentligt på detta område. Fler poliser måste anställas, villkoren måste förbättras och fungerande rutiner måste till i verksamheten, grundat i beprövade metoder och medarbetarnas initiativ. Målet är att ingen ska kunna resa in till Sverige utan tillstånd och att samtliga utvisningsbeslut verkställs inom några veckor. Allt detta bör riksdagen tillkännage för regeringen.

Ingen preskriptionstid för utvisningar

Preskriptionstiden för utvisningsbeslut innebär i dagsläget att ett utvisningsbeslut upphör att gälla efter fyra år. Detta gäller oavsett om utvisningen verkställts eller ej. Under preskriptionstiden kan en utlänning inte ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige i sedvanlig ordning. Istället räknas en eventuell ansökan som en anmälan om verkställighetshinder (V-UT). Migrationsverket ska då skyndsamt pröva om sådana föreligger och särskilt om nya omständigheter uppdagats. Om så inte är fallet ska utvisningen verkställas som vanligt.

En ansökan utifrån påverkas inte av ett utvisningsbeslut. En utlänning som fått avslag på en ansökan om uppehållstillstånd och samtidigt fått beslut om utvisning kan alltså ansöka på samma villkor som tidigare om han eller hon lämnar Sverige. Detta gäller dock inte asylsökande, eftersom asyl endast kan sökas inifrån Sverige. Detta gör att asylsökande som fått avslag och ska utvisas kan få en ny chans att få asyl om de

avviker och går under jorden och sedan ansöker om asyl igen efter att utvisningsbeslutet preskriberats.

Vid tillkomsten av 1989 års utlänningslag förlängdes preskriptionstiden från det tidigare tre år till fyra år. Ändringen motiverades med att det hade blivit allt vanligare att utlänningar förhindrade verkställigheten av utvisningen genom att hålla sig undan långa tider.

Mot bakgrund av att det fortfarande är ett stort antal personer som blir kvar i Sverige under längre perioder och att verkställigheten av utvisningsbeslut försvåras av att många håller sig undan myndigheterna anser Sverigedemokraterna att preskriptionstiden ska förlängas.

Givet att utlänningslagstiftningen redan innefattar goda möjligheter att nå ett rätts-säkert slutligt beslut i migrationsärenden och att särskilda regleringar även gäller för det fall verkställighetshinder föreligger anser Sverigedemokraterna att preskriptionstiden bör förlängas utan begränsning. Preskriptionstiden för utvisningsbeslut ska därmed avskaffas.

Begränsa möjligheten att ansöka om verkställighetshinder

Under den fyraåriga preskriptionstiden behandlas eventuella nya ansökningar enligt ovan som en ansökan om verkställighetshinder (V-UT). Tanken är att skapa en säkerhetsventil så att eventuella förändrade omständigheter ska kunna komma fram.

Efter de senaste årens kaos inom migrationspolitiken är det rutin att Migrationsverket efter ett avslagsbeslut tvingas hantera upprepade V-UT, ofta helt utan grund. Detta innebär ett stort slöseri på resurser och i vissa fall att verkställigheter av utvisningar behövt avbrytas, trots att planet precis landat i utlandet. Reglerna kring V-UT bör därför förenklas så att uppenbart ogrundade ansökningar kan avvisas direkt.

Gränskontroller

Återinför lagen om id-kontroller

Krisen 2015 tvingade regeringen att införa gränskontroller vid Öresundsbron och en rad hamnar i södra Sverige. Detta skedde inom ramen för EU-rättens bestämmelser om att tillfälligt återinföra gränskontroller vid allvarliga hot mot den allmänna ordningen eller den inre säkerheten. Regeringen har sedan dess förlängt gränskontrollerna vid flera tillfällen, senast till den 11 november 2020. Syftet, som ursprungligen var den okontrollerade massinvandringen, är i dag istället säkerhet och terrorism och förstås coronavirusets spridning.

Regeringen föreslog också en särskild ny lag för att ytterligare stoppa massinvandringen, lagen (2015:1073) om särskilda åtgärder vid allvarlig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten i landet, lagen om id-kontroller. Med stöd av denna beslutade regeringen också om förordningen (2015:1074) om vissa identitetskontroller vid allvarlig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten i landet. Efter att ha förlängts tre gånger upphörde förordningen att gälla i maj 2017. Lagen i sin tur upphörde att gälla den 21 december 2018.

Det är Sverigedemokraternas uppfattning att beslutet att införa gränskontroller, inklusive lagen och den följande förordningen, var rätt beslut, även om det är beklagligt att regeringen inte fattade beslutet tidigare. Det är likaså beklagligt att lagen om idkontroller inte har fortsatt att gälla. Sverige har fortsatt behov av en rättslig reglering av identitets-

kontroller längs våra gränser. Krisen längs Greklands gräns visar tydligt på hur skör den nuvarande migrationssituationen är, och Sverige skulle med kort varsel kunna drabbas av ytterligare en migrationskris. Även coronavirusets spridning visar på vikten av att snabbt få kontroll över gränserna.

Regeringen bör därför snarast återinföra en permanent lag om särskilda åtgärder vid allvarlig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten.

Förstärk gränsskyddet

Migrationskrisen 2015, och den i skrivande stund pågående coronapandemin, har tydligt visat på hur viktigt skyddet av våra gränser är för att vårt samhälle ska kunna fungera. Oavsett hur väl de öppna gränserna tjänar oss under normala, lugna förhållanden, måste Sverige ha en beredskap för extraordinära situationer. Detta innefattar även situationer där de öppna gränserna är ett direkt hot mot vår säkerhet, såsom när det gäller den omfattande gränsöverskridande brottsligheten. Det är därför viktigt att Sverige upprätthåller en adekvat permanent infrastruktur för att snabbt kunna införa fullständiga gränskontroller och kontrollera vem som reser in i Sverige.

Infrastrukturen bör lämpligtvis utformas så att den också kan tjäna till annan brottsbekämpning, exempelvis vapen- och narkotikasmuggling. Gränskontrollerna bör också utformas på sådant sätt att de inte blir till hinder för trafiken, särskilt i den känsliga Öresundsregionen.

Vissa ansatser i just denna riktning har redan tagits, såsom Polismyndighetens planer för automatisk passkontroll, genom vilken en EES-medborgare med ett biometriskt pass skulle kunna passera utan manuell passkontroll. Ett sådant system skulle innebära att korsandet av Sveriges gräns för exempelvis danska medborgare skulle bli lika snabbt och enkelt som att registrera ett busskort i kollektivtrafiken. Regeringen bör särskilt prioritera detta arbete så att Sverige så snart som möjligt får en fullständig infrastruktur för komplett gränskontroll på plats.

Utökat transportörsvar

De senaste årens stora våg av migranter har visat att även privata företag har ett ansvar för att upprätthålla en fungerande och laglig migration. Utförare av flyg-, tåg- och färjetrafik måste med största noggrannhet försäkra sig om att de inte utnyttjas av internationella nätverk av människosmuggling eller trafficking. Statlig kontroll kan bistå men till syvende och sist måste transportföretagen själva ansvara för att passagerarna har rätt identitets- och resehandlingar. Sverigedemokraterna vill därför utöka transportörsansvaret, främst genom att återinföra vissa bestämmelser från den ovannämnda förordningen (2015:1074) om vissa identitetskontroller vid allvarlig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten i landet, såsom färdig beredskapslagstiftning.

Därtill bör också straffet för att underlåta att följa lagen skärpas med bötesbelopp eller motsvarande viten eller avgifter som kopplas till omsättningen. Detta bör utredas närmare, samtidigt som en bättre lösning på sikt bör tas fram inom hela EU.

Skärpt straff för människosmuggling

Människosmugglarnas affärsmodell bygger på att sälja resor utifrån löften, lögner och överdrifter om vad migranter kan förvänta sig. De riskerar migranternas liv vid farliga

transporter och utgör ofta ett led i organiserad människohandel och sexuellt utnyttjande av utsatta kvinnor och barn från fattiga länder.

Människosmugglingen kränker därutöver Sveriges nationella suveränitet – lagar och normer om statsgränser och medborgarskap åsidosätts. Den bidrar till lönedumpning genom svart arbetskraft. Den är en inkomstkälla för organiserad brottslighet som bedriver handel med svenska passhandlingar och tar betalt för att smuggla människor, vapen och narkotika. Den kan även vara ett led i transport av terrorister eller krigsförbrytare på flykt från rättvisan. Det är alltså både ur samhälleligt och individuellt perspektiv viktigt att stävja människosmugglingen i möjligaste mån.

I enlighet med den generella skärpningen som Sverigedemokraterna föreslagit i synen på illegal migration och dess understödjare, bör straffen för smugglare som cyniskt utnyttjar utsatta människor för ekonomisk vinning skärpas så att det motsvarar brottets allvar.

Uppföljning av utfärdade tillstånd

Utvidgad biometriupptagning

En rad myndigheter, främst Migrationsverket och Polismyndigheten, tar idag upp olika former av biometriuppgifter från utlänningar som vistas eller vill resa in i Sverige. Beror på vilka uppgifter som avses, och i vilka situationer de upptagits, gäller olika regler för deras lagring och användande. I likhet med vad Polismyndigheten anförde i sitt yttrande över utredningsbetänkandet *Klarlagd identitet* (SOU 2017:93), anser Sverigedemokraterna att det är av högsta vikt att rättsvårdande myndigheter får möjlighet att ta upp, lagra och få åtkomst till dessa uppgifter i så stor utsträckning som möjligt.

Det nämnda betänkandet förslår redan vissa åtgärder för att förbättra myndigheternas möjlighet att uppta, lagra och få åtkomst till biometriuppgifter. Regeringens förslag *Vissa identitetsfrågor inom utlänningsrätten*, som väntas inom kort, innebär ett litet steg i rätt riktning. Regeringen bör dock skyndsamt utreda ytterligare möjligheter för myndigheterna att uppta, lagra och få åtkomst till fler typer av biometriska uppgifter i samband med olika delar av utlänningskontakter med myndigheter, inklusive ansökningsförfaranden, utredningar, kontroller eller inresa till och utresa från Sverige.

Återkallelse av uppehållstillstånd

Att ett uppehållstillstånd beviljats i enlighet med lag och under korrekta former innebär inte att grunden för uppehållstillståndet kvarstår efteråt. Det är inte ovanligt att utlänningar som beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning till en partner omedelbart avslutar relationen efter ankomsten. Likaså förekommer det att skyddsbehövande reser hem till landet mot vilket man beviljats asyl. Detta är förstås oacceptabelt och måste medföra att uppehållstillståndet återkallas eller att det ursprungliga beslutet upphävs och att utläningen utvisas.

Det finns redan i dagsläget bestämmelser om återkallandet av uppehållstillstånd. Reglerna är dock skrivna så att det ofta krävs synnerliga skäl för att återkalla ett tillstånd. Detta, tillsammans med bristande riktlinjer från regeringen, gör att Migrationsverket inte prioriterar vare sig kontroller eller återkallanden i sig. Enligt uppgifter bland medarbetare på Migrationsverket betraktas det ofta som meningslöst att ens lägga upp ett ärende om återkallelse, trots att det kan förefalla uppenbart att utläningen i fråga förverkat sin rätt att vistas i Sverige.

Sverigedemokraterna anser att återkallandet av uppehållstillstånd måste bli vanligare. Detta bör först och främst göras genom att lagstiftningen förändras så att det blir lättare att återkalla uppehållstillstånd. Det ska inte längre krävas synnerliga skäl för att återkalla ett uppehållstillstånd om utlänningen inte längre uppfyller kraven för tillståndet eller lämnat oriktiga uppgifter eller medvetet har förtigit omständigheter som varit av betydelse för att få tillståndet.

Vidare bör regeringen snarast ge Migrationsverket i uppdrag att prioritera handläggningen av dessa ärenden, i synnerhet vad gäller förebyggande kontroll.

Förbättrad kommunikation mellan myndigheter

Ett stort problem när det gäller kontroller och återkallanden av tillstånd är att kommunikationen mellan myndigheterna är dålig. Otaliga utredningar (såsom SOU 2017:93) och rapporter (såsom RiR 2020:07) har beskrivit hur exempelvis Migrationsverket och Polismyndigheten har svårt att kommunicera, främst på grund av omfattande sekretessbestämmelser och icke-kompatibla system. Detta gör att nödvändiga uppgifter inte kommer fram i tid eller att enkla förfrågningar kräver ett omfattande merarbete.

Sverigedemokraterna anser att stuprörsmentaliteten bland tjänstemännen måste upphöra och att sekretessbestämmelser inte längre ska hindra kommunikationen mellan myndigheterna. Regeringen bör snarast återkomma till riksdagen med förslag om hur rådande sekretessbarriärer i exempelvis utlänningsdatalagen kan utmönstras, så att tjänstemän på olika myndigheter i högre grad ska få tillgång till relevant och nödvändig information, i synnerhet när det gäller kontroll av utlänningars rätt att vistas i Sverige.

Mer resurser till Migrationsverket för återkallelser

Regeringen har de senaste åren genomfört en rad neddragningar av Migrationsverkets anslag, som fått till följd att nödvändiga reformer inte kunnat genomföras och att kompetens och nödvändig personal sagts upp. Myndigheten har vid flera tillfällen tvingats påpeka att anslagen inte varit tillräckliga, exempelvis i juliprognosen, där myndigheten påpekade att försvarsverksamheten skulle behöva minska på grund av bristande anslag.

Givet vad som redan sagts om bristande prioritering för återkallandeärenden är det viktigt att regeringen utöver övriga reformer anslår särskilda medel enkom för att identifiera potentiella återkallelseärenden och handlägga dem.

Återreseförbud ska bli norm vid utvisningsbeslut från Migrationsverket

Ett beslut om utvisning eller avvisning meddelat av Migrationsverket kan enligt 8 och 12 kap. utlänningslagen innehålla ett återreseförbud, som innebär att en utlänning inte får återvända till Sverige under en viss tid. Detta gäller särskilt om utlänningen fått en tidsfrist för frivillig återresa och inte reser hem under denna tid. Återreseförbudets varaktighet får bara överstiga fem år om utlänningen innebär ett allvarligt hot mot allmän ordning och säkerhet.

Sverigedemokraterna anser att det måste betraktas som självklart att en utlänning som utvisas från Sverige har en plikt att följa svensk lag och lämna vårt land. En utlänning som efter en lång juridisk process fått ett avslag bör alltid beläggas med återreseförbud, om han eller hon inte återvänder frivilligt under tidsfristen. Om en tidsfrist inte meddelats, exempelvis för att det finns risk för att utlänningen avviker eller utgör en

risk för allmän ordning och säkerhet, bör utlänningen alltid beläggas med återreseförbud.

Vissa ärendeslag, såsom asyl, bygger på ett visst mått av förtroende för den asylsökande och en tvivelsmålets fördel. Detta innebär att den sökande får en rad friheter och rättigheter i Sverige som andra utlänningar inte får del av, såsom särskild rätt till vård till subventionerade priser eller bidrag från Migrationsverket. Kostnaden för mottagande av asylsökande är också enormt stor. En asylsökande som befunnits sakna asylskäl av Migrationsverket och fått detta beslut bekräftat i den vidare överklagandeprocessen bör därför också alltid beläggas med återreseförbud.

Återreseförbud bör generellt sett inte börja gälla förrän utlänningen konstaterats utrest. De bör också i normalfallet gälla under en längre tid. De särskilda krav som ställs för ett återreseförbud på längre än fem år bör avskaffas.

Det bör härvidlag noteras att regeringen i april 2020 tillsatte en särskild utredning kring reglerna för utvisning på grund av brott och även återreseförbud i sådana fall (dir. 2020:44). Regeringen bör förslagsvis bredda utredningen till att också omfatta frågan om utvisning och återreseförbud i andra fall än brott.

Återkalla främlingspass och resedokument

Enligt passlagen (1978:302) kan ett pass återkallas av en rad olika anledningar, bland annat om passinnehavaren är efterlyst eller har dömts för ett brott. Många av bestämmelserna i passlagen gäller även främlingspass och resedokument som utfärdas för utlänningar. Regleringen om återkallelse omfattar dock inte dessa handlingar, varför Sverige saknar möjlighet att återkalla dem, oavsett omständigheter. Detta blir särskilt stötande i fall som rör hedersvåld och tvångsgiftermål, då en annan än innehavaren själv förfogar över handlingen. Frågan har redan berörts inom ramen för Utredningen om starkare skydd mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och brott med hedersmotiv, som i sitt slutbetänkande bland annat föreslog att resedokument och främlingspass skulle kunna återkallas (SOU 2018:69). Återvändandeutredningen har i sitt slutbetänkande likaså föreslagit att främlingspass och resedokument bör kunna återkallas (SOU 2017:93).

Det är tydligt att starka skäl talar för att främlingspass och resedokument bör kunna återkallas vid en rad olika situationer. Sverigedemokraterna anser därför att regeringen snarast bör möjliggöra återkallelse av främlingspass och resedokument enligt villkor liknade dem för pass. Detta kan dels ske genom förtydliganden av regeringen i utlännings- och passförordningen, men i ett senare skede även i pass- och utlänningslagen, i vilket fall Migrationsverkets förslag om att sammanföra regleringarna i en och samma lag bör beaktas.

Sverigedemokraterna noterar att regeringen i lagrådsremissen *Vissa identitetsfrågor inom utlänningsrätten* från februari 2020 föreslagit vissa förändringar som går i linje med våra förslag. Regeringens förslag innebär dock att möjligheterna att återkalla främlingspass eller resedokument blir påtagligt begränsade. Regeringen bör snarast omarbota förslagen så att det blir lättare att återkalla främlingspass och resedokument samt framlägga förslagen för riksdagen.

Återvändandeverksamheten

Reformera återvändandeverksamheten

Återvändandeverksamheten, som syftar till att få utlänningar utan tillstånd i Sverige att återvända till sitt hemland, är i dag uppdelad mellan i huvudsak tre myndigheter: Migrationsverket, Polismyndigheten och Kriminalvården. Otaliga rapporter har de senaste åren visat på en rad oegentligheter i arbetet. Här kan exempelvis nämnas Riksrevisionens rapport *Återvändandeverksamheten: resultat, kostnader och effektivitet* (RiR 2020:07), som indikerat stora problem när det gäller samarbetet mellan de olika myndigheterna, ansvarsfördelningen och även den ekonomiska styrningen och effektiviteten. Tidigare lagstiftningsarbete, såsom regeringens proposition Moderna och rättssäkra regler för att hålla utlänningar i förvar (prop. 2017/18:284), har utgjort försök att förbättra situationen, utan resultat.

Det är tydligt att den svenska återvändandeverksamheten inte fungerar. Trots stora investeringar och löpande kostnader stannar en mycket stor del av dem som ska utvisas kvar i Sverige. Kostnaderna per verkställd utvisning har rentav ökat kraftigt. Under tiden tvingas Kriminalvården agera taxiverksamhet åt Migrationsverkets förvar, medan Polismyndigheten i stor utsträckning saknar tillgång till information eller insyn i viktiga frågor.

En kontinuerlig trend i utlänningsrätten sedan 50-talet har varit att utlänningsfrågorna kommit att koncentreras alltmer i en enda centralt ansvarig myndighet, Migrationsverket. Sålunda genomför inte längre Polismyndigheten asylutredningar och Arbetsförmedlingen ansvarar inte längre för mottagning av asylsökande. År 1999 övertog också dåvarande Statens invandrarverk huvudansvaret för verkställighet av beslut om utvisning och avvisning från länspolismyndigheterna. Det förefaller rimligt att denna process fortsätter och att Migrationsverket, som redan handhar hela processen kring invandringen till Sverige, inklusive utredning och praktisk mottagning av asylsökande, och därtill driver återvändandeenheter och förvarsverksamhet för utlänningar, skulle få ett eget ansvar för den svenska återvändandeverksamheten.

Genom en sådan reform skulle Kriminalvården och i många fall även Polismyndigheten få större möjlighet att fokusera resurser och organisation på sina respektive kärnverksamheter, medan de problem som rör kommunikation och samverkan mellan skilda myndigheter skulle minimeras. Polismyndigheten skulle alltjämt, genom gränspolisen, vara huvudansvarig för att upprätthålla gränskontroller och i vissa fall även inre gränskontroller. Men Migrationsverket skulle få ett större ansvar inom områden där de redan har ett huvudansvar och skulle kunna fullfölja målet att upprätthålla den reglerade invandringen även i de fall en utlänning avvikit eller gått under jorden. På så sätt skulle arbetet kunna effektiviseras och onödig byråkrati kunna undvikas.

Regeringen bör därför anställa en utredning om hur återvändandeverksamheten ska reformeras för att uppnå större effektivitet.

Ökad möjlighet till förvarstagning

Ett stort problem när det gäller utvisningar av utlänningar är att den nuvarande lagstiftningen ger goda möjligheter för dem att gömma sig efter att de fått ett beslut om utvisning. Det är endast i undantagsfall som en utlänning kan tas i förvar i samband med att ett utvisningsbeslut meddelas. Sverige går också klart utöver de miniminivåer kring förvarsverksamheten som EU-rätten uppställer i återvändandedirektivet (2008/115/EU).

Sverigedemokraterna anser att det bör ske en förändring i lagstiftningen så att det i fler fall blir möjligt att omedelbart ta en utlänning i förvar inför utvisning eller i andra relevanta fall. Det bör till exempel i högre utsträckning vara möjligt att förvarsta utlänningar även innan en tidsfrist för frivillig hemresa löpt ut eller innan utvisningsbeslutet vunnit laga kraft.

Det bör i samtliga fall vara möjligt att ersätta förvarstagning med andra former av övervakningsåtgärder, såsom elektronisk fotboja, anmälningsplikt, helgarrest, hemarrest, utgångsförbud eller andra begränsningar i rörelsefrihet. Målet bör vara att Migrationsverket får ett brett batteri av möjliga åtgärder att ta av eller kombinera, alltefter den specifika situationens behov.

Fler förvarsplatser

Den svenska gränspolisen lider konstant av en akut brist på förvarsplatser, beroende dels på den stora anstormningen 2015, men också svårigheterna att av olika praktiska anledningar verkställa utvisningar av utlänningar. I dag måste utvisningsdömda regelbundet släppas fria, eftersom det inte finns några lediga förvarsplatser. Att Sverige, som beviljat över 1,2 miljoner uppehållstillstånd på tio år, endast har omkring 520 förvarsplatser är därför fullständigt orimligt.

Det blir än mer orimligt när Migrationsverket för andra året i rad tydligt anger i prognoser och andra redogörelser att förvarsverksamheten är underfinansierad och kommer att behöva skäras ned om inte regeringen omgående tillför medel. Sverigedemokraterna anser detta oacceptabelt och avser så fort som möjligt utöka antalet förvarsplatser så länge det finns ett behov.

Det är dock viktigt att komma ihåg att fler förvarsplatser i sig inte kommer att förbättra situationen i Sverige nämnvärt, på samma sätt som ett större badkar inte kommer att hjälpa dig mot vattenskador ifall avloppet är tilltäppt. Med tanke på att kostnaderna för att hålla en utlänning i förvar är mycket höga, måste en satsning på förvar alltid gå hand i hand med satsningar på att verkställa fler utvisningar. Tillsammans med de övriga reformer som Sverigedemokraterna föreslår nedan kommer detta på sikt att leda till en dramatisk ökning av genomförda utvisningar och att antalet illegala migranter i Sverige minskar.

Förbättra säkerheten på landets förvar

I takt med att migrationsflödena till Sverige ökat har också ansträngningarna på Migrationsverkets förvar nått bristningsgränsen. Frågan om antalet förvarsplatser har redan behandlats, men problemen beror också på bristande säkerhet till följd av motstridig lagstiftning.

Förvaren ska vara i slutna anläggningar där utlänningar placeras med tvång, men samtidigt saknar de anställda många helt nödvändiga befogenheter som krävs för att upprätthålla säkerhet och en fungerande arbetsmiljö. Möjligheterna till olika kontroller och visitationer av de intagna och deras bostadsrum är starkt begränsade, våldsamma och hotfulla utlänningar som omhändertags placeras på förvar istället för häkten och personal saknas för olika former av transporter. Massrymningar har skett, den senaste så sent som i februari 2020. Allt detta har regeringen redan informerats om av Migrationsverket, dels i en skrivelse 2017, dels kontinuerligt sedan dess. Likväl fortsätter problemen, utan att regeringen vidtagit några åtgärder.

Sverigedemokraterna anser att fungerande, säkra och kostnadseffektiva förvar är ett grundfundament för den svenska utlänningsrätten och kräver att regeringen tar fasta på Migrationsverkets kritik och vidtar åtgärder.

Kriminalisera rymning från förvar

Utöver att förbättra säkerheten på förvaren bör regeringen kriminalisera själva rymningen i sig. Det har redan konstaterats ovan att en rad brott mot utlänningslagen sällan eller aldrig bestraffas i praktiken, vilket gör det än mer stötande att utvisningsdömda utläningar som med våld rymmer från ett förvar inte på något sätt straffas för det.

Sverigedemokraterna föreslår därför att rymningar från förvar ska bli straffbara. Straffet bör först och främst vara böter, men isolering och förlust av förmåner inne i förvaret bör också förekomma. En utläning som försökt rymma bör också beläggas med ett livslångt återreseförbud.

Återtagandeavtal med främmande stater

Ett av de största problemen med att verkställa utvisningar är att hemlandet inte vill ta ansvar för utläningen. Flera länder kräver särskild dokumentation eller ställer exempelvis krav på full frivillighet för ett återvändande. I andra fall är det uppenbart att länder obstruerar och förhalar verkställandet, vilket innebär stora kostnader för svenska skattebetalare. Samtidigt är det tydligt att när väl ett fungerande återtagandeavtal kommer på plats, som med Marocko 2016, förändras hela situationen totalt.

Sverigedemokraterna anser att detta måste betraktas som helt oacceptabelt att främmande stater vägrar ta ansvar för sina egna medborgare. Vi anser att Sverige bör anta en mer aktiv position i denna fråga och låta frågan om utvisningar väga tyngre i relationen med främmande makter. Sverige bör sätta press genom olika instrument för att andra stater ska ta sitt ansvar, oavsett om det gäller utläningar som utvisats från Sverige på grund av brott eller som en följd av ett avslagsbeslut från Migrationsverket.

Instrument som bör nyttjas är det eventuella bistånd som Sverige eller EU, direkt eller indirekt, ger till de berörda länderna. Om länderna vägrar ta emot sina egna medborgare bör de inte heller kunna få finansiellt eller annat stöd av vare sig Sverige eller EU.

Även andra former av diplomatiska påtryckningar och sanktioner bör kunna nyttjas, i den mån det behövs i den enskilda situationen, och till den grad som krävs. Länder som inte erhåller bistånd bör ändå kunna utsättas för sådana påtryckningar att de tar sitt ansvar. Liksom ovan bör detta kunna ske unilateralt från svenskt håll, även om en gemensam ansats med andra EU-länder eller hela unionen vore fördelaktig.

Avtal för utvisningar till säkra tredjeländer

I vissa fall är det inte möjligt att utvisa utläningar till sitt hemland, exempelvis för att de riskerar omänsklig behandling i hemlandet. Det kan också vara att det inte går att avgöra vilket land som utläningen ska utvisas till. I sådana fall bör det utredas om särskilda avtal kan slutas med säkra tredjeländer, dit utläningar kan utvisas. Huruvida utläningen har en anknytning till tredjelandet i fråga ska inte vara avgörande, så länge det inte strider mot Sveriges internationella åtaganden.

I och med hur viktig denna fråga är för upprätthållandet av reglerad invandring måste regeringen anstränga sig för att få till dessa avtal. Vid behov ska regeringen

använda sig av dels internationellt bistånd, dels handelsrelationer för att få till ett fungerande samarbete.

Obligatorisk utvisning vid synnerligen grova brott

När FN:s flyktingkonvention kom till 1951 fastslogs i artikel 33:1 principen om ”non-refoulement”, alltså att en flykting inte ska utvisas till ett land där denne riskerar hot mot liv eller frihet. I efterföljande punkt beskrivs dock att en flykting som dömts för synnerligen grova brott och utgör en samhällsfara i sagda land, inte kan återropa denna princip.

Sverigedemokraterna står bakom principen om non-refoulement, men anser liksom flyktingkonventionens upphovsmän att den bör komma med ett individuellt ansvar. Som motprestation för att garanteras slippa utvisning, ska en utlänning som fått skydd i Sverige inte begå synnerligen grova brott såsom våldtäkt eller mord under de tio år det tar att bli svensk medborgare med en sverigedemokratisk politik. Om en utlänning som fått skydd i Sverige ändå begår synnerligen grova brott enligt ovan, har denne brottsling valt att frånsäga sig sin rätt att återropa non-refoulement och ska efter avtjänat straff utvisas från Sverige på livstid.

Sverige ska alltså fortsatt garantera utlänningens rätt att slippa refoulering, så länge denne inte missbrukar förtroendet genom att mörda eller våldta kvinnor, barn eller män i Sverige. Sverigedemokraterna menar att detta dels är grundläggande ur ett brottsofferperspektiv, dels till skydd för medborgarna och slutligen för att medborgarnas förtroende för rättsväsendet ska upprätthållas. Att vistas i Sverige är ingen självklar rättighet, och utvisning ska i dessa fall inte ses som en del av ett straff utan en indragen förmån.

För närvarande är Sverige bundet av vissa åtaganden inom EU-rätten och vissa andra instrument, som gör det omöjligt att utvisa även synnerligen grova våldsbrottslingar i fall de riskerar hot mot liv eller frihet i hemlandet. Regeringen bör därför arbeta aktivt för att Sverige återigen ska få självbestämmande över denna fråga, och fullt ut kunna implementera flyktingkonventionens bestämmelser genom att alltid kunna utvisa utlänningar som begår synnerligen grova brott.

EES

Registreringskrav för EES-medborgare

Den dåvarande regeringen beslutade 2014 att i praktiken släppa kravet på att EES-medborgare skulle registrera sig hos Migrationsverket vid en vistelse som översteg tre månader. Argumentet var att kravet för EES-medborgare att låta folkbokföra sig hos Skatteverket om de avsåg bosätta sig i Sverige redan innebar ett registreringskrav och att ett krav att också besöka Migrationsverket skulle vara oproportionerligt.

Följden av reformen blev att Sverige i dag endast i liten omfattning vet hur många och vilka EES-medborgare som vistas i riket. Detta gäller särskilt i fall då en EES-medborgare inte avser bosätta sig i Sverige och därför inte har någon anledning att besöka Skatteverket.

Därför vill Sverigedemokraterna återinföra kravet på registrering, för en bättre översikt av invandringen från andra EU-länder. Genom registreringen kommer också Polismyndigheten att ha möjlighet att kontrollera vistelsetid i landet och utvisa de personer som missbrukar den fria rörligheten. Huruvida det är Migrationsverket eller Skatteverket som ska registrera EES-medborgare bör särskilt utredas.

Straffa missbruk av fri rörlighet

Det är tydligt att majoriteten av de missbruk som uppdagas gällande EES-medborgares fria rörlighet härrör från vissa enskilda stater, däribland Bulgarien och Rumänien. Det kan inte accepteras att dessa stater underlåter att ta ansvar för sina medborgares förhållanden. EU bör därför sätta press på dessa stater, så att de följer sina åtaganden inom ramen för den fria rörligheten.

Sveriges förmåga att självmant sätta press på enskilda medlemsstater är begränsad. Däremot är det rimligt att gränspoliserna inom ramen för de återinförda gränskontroller som Sverigedemokraterna föreslår ovan, särskilt arbetar med missbruk av den fria rörligheten som härrör just från vissa enskilda medlemsstater. Detsamma gäller den återinförda registreringen som nyss föreslogs.

Alla möjligheter som EU:s direktiv om den fria rörligheter beskriver, alltså nödvändiga åtgärder och sanktioner mot missbruk, bör komma till användning.

Skärpta krav för VABO

Den rättsliga figuren *ställning som varaktigt bosatt* (VABO) infördes i Sverige 2006 efter ett EU-direktiv. En tredjelandsmedborgare med VABO erhåller rätt till fri rörlighet på ungefär samma sätt som en EU-medborgare. Utöver detta ska VABO förenas med ett uppehållstillstånd om minst fem år. I Sverige beslutade regeringen att förena VABO med permanent uppehållstillstånd (PUT).

Ursprungligen omfattades inte skyddsbehövande av dessa bestämmelser, men efter en omarbetning av direktivet 2013 som implementerades i svensk lag 2014 fick skyddsbehövande samma rätt till VABO som övriga tredjelandsmedborgare. Året därpå inträffade migrationskrisen, och sedan den tillfälliga lagen trädde i kraft 2016 har inte längre skyddsbehövande rätt till permanent uppehållstillstånd, med mindre att de kommit i försörjning genom arbete.

VABO har dock blivit en särskild genväg för skyddsbehövande som inte uppfyller de krav som ställs i tillfälliga lagen, då de genom VABO automatiskt får PUT. Visserligen ställs det vissa krav även för att få VABO, men kraven är mycket lägre ställda än vad som gäller i tillfälliga lagen. Till exempel behöver en utlänning inte själv ha någon inkomst eller något arbete för att beviljas VABO, det räcker med att någon annan har en inkomst som man själv får del av.

Migrationskommittén har i sitt slutbetänkande från september 2020 föreslagit att VABO ska förenas med samma krav som kommittén föreslår för PUT i övrigt, alltså språk- och samhällskunskapskrav. Sverigedemokraterna motsätter sig förekomsten av permanenta uppehållstillstånd överhuvudtaget och föreslår istället att ställning som varaktigt bosatt ska förenas med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Dess varaktighet ska efter EU-rättens minimikrav vara fem år. Liksom Migrationskommittén föreslagit bör dock kraven för att erhålla VABO skärpas, så att det utöver skärpta försörjningskrav ställs krav på hederlig vandel samt integration i form av språk- och samhällskunskapsprov.

Den fria rörligheten och begränsad svensk välfärd

EU:s fria rörlighet innebär visserligen vissa fördelar för Sverige och dess medborgare, men skillnaderna inom unionen, främst i nivån på välfärden, innebär också orimliga bieffekter. Att EU-medborgare med uppehållsrätt i Sverige kan uppbära svenska bidrag för barn bosatta i hemlandet är naturligtvis helt oförenligt med själva grunden för EU-

samarbetet. Direktivet om den fria rörligheten nämner specifikt vikten av att ”personer som omfattas av rätten till bosättning inte utgör en orimlig börda för den mottagande medlemsstatens sociala biståndssystem”.

Det står klart att det är regeringens dåliga hantering av frågan som leder till detta de facto-missbruk av den svenska välfärden. Sverigedemokraterna menar att regeringen skyndsamt måste tillse, genom regleringsbrev och lagstiftning, att sådana missbruk inte kan förekomma.

Jonas Andersson i Skellefteå (SD)

Jennie Åfeldt (SD)

Julia Kronlid (SD)

Linda Lindberg (SD)